

Столярчук О. В.,
асистент кафедри філології
Донбаської національної академії будівництва та архітектури

СПЕЦИФІЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ УТВОРЕННЯ МОЛОДІЖНИХ СЛЕНГІЗМІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ОСНОВОСКЛАДАННЯ (НА ПРИКЛАДАХ АНГЛІЙСЬКОЇ, НІМЕЦЬКОЇ, УКРАЇНСЬКОЇ ТА РОСІЙСЬКОЇ МОВ)

Анотація. У статті розглядається основоскладання як один із способів утворення молодіжних сленгізмів в англійській, німецькій, українській та російській мовах. На основі наявних класифікацій представлено узагальнену класифікацію для аналізу складних слів в англійському, німецькому, українському та російському молодіжних сленгах.

Ключові слова: молодіжний сленг, основоскладання, складні слова.

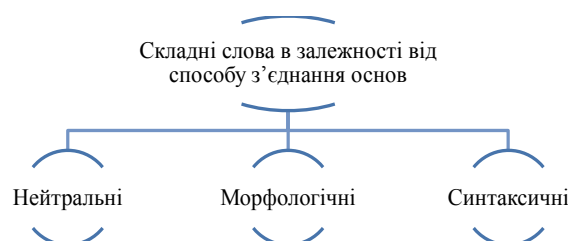
Постановка проблеми. Вивчення молодіжного сленгу стає все більш актуальним в умовах міжнародних контактів, що розширюються, і допомагає краще подати основні тенденції в мові молоді, зумовлені світовими процесами глобалізації. Різні аспекти молодіжної мови вивчались і вивчаються багатьма вченими, однак оновлення молодіжного лексику робить необхідним його постійне дослідження.

Мета статті – визначення й опис спільних і відмінних тенденцій такого способу словотворення молодіжного сленгу, як основоскладання, на прикладах англійської, німецької, української та російської мов.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основоскладання, або словоскладання [3, с. 36] – утворення нового слова шляхом поєднання двох і більше основ [1, с. 96]. Один із найбільш продуктивних способів словотворення в сучасній англійській мові [1, с. 48]. В українській і російській мовах він використовується здебільшого при творенні іменників і прикметників [1, с. 96]. У німецькій мові поєднання двох або кількох основ іменників для творення нових слів використовується частіше, ніж у російській та українській мовах [4, с. 14].

Отже, основоскладання можна подати формулою «основа + основа» [3, с. 36].

Молодіжні сленгізми, утворені шляхом основоскладання, не є гомогенними за структурою. Згідно з думкою Г.Н. Бабич, в англійській мові виділяють принаймні три типи основоскладання залежно від способу їх поєднання (див. рис. 1) [1, с. 50]. Відповідно до проаналізованого матеріалу, можна отримати такі наукові результати щодо класифікації сленгізмів англійської, німецької, російської та української мов (див. рисунок).

Рисунок. Типи основоскладання залежно від способу їх з'єднання

У нейтральних складних словах процес основоскладання відбувається без будь-яких сполучних елементів за допомогою простого з'єднання [1, с. 50]. Розрізняють 3 підтипи слів, утворених нейтральним складанням, залежно від структури складових основ [1, с. 51]:

- прості нейтральні складні слова складаються з простих основ без додавання афіксів;
- складні слова, які мають афікси у своїй структурі, називаються похідними складними словами;
- скорочені складні слова містять скорочену основу у своїй структурі.

А. Нейтральні складні слова.

– прості нейтральні складні слова:

англ.: airhead (air 'повітря' + head 'голова') 'бовдур'; homeboy (home 'дім' + boy 'хлопець') 'друг' [6];

нім.: das Fressbrett (fressen 'жрати' + Brett 'дошка') 'язик'; die Gehirnprothese (Gehirn 'мозок' + Prothese 'протез') 'кишеньковий калькулятор' [6];

укр.: яйцетряска (яйце 'яйцо' + тряска 'тряска') 'дискотека' [6];

рос.: газ-квас 'п'яна вечірка'; бомжпакет 'дешева їжа швидкого приготування' [7];

– похідні складні слова:

англ.: bird-brained (bird 'птах' + brain 'мозок' + ed – суфікс прикметників) 'неосвічений'; pea-brained (pea 'горох' + brain 'мозок' + ed – суфікс прикметників) 'неосвічений' [6];

нім.: der Kniebeißer (Knie 'коліно' + beiß (en) 'кусати' + er – суфікс іменників) 'дитина'; der Nabelküsser (Nabel 'пуп' + küss (en) 'цілувати' + er – суфікс іменників) 'юнак маленького зросту' [6];

рос.: всєравняк (все + равно + няк – суфікс іменників) ‘байдужа людина’; стопудняк (сто + пуд + няк – суфікс іменників) ‘звісно’ [7];

– скорочені складні слова:

англ.: *airhead* (*air* ‘повітря’ + *head* ‘голова’) ‘бовдур’; *homeboy* (*home* ‘дім’ + *boy* ‘хлопець’) ‘друг’ [6];

нім.: *das Fressbrett* (*fressen* ‘жрати’ + *Brett* ‘дошка’) ‘язик’; *die Gehirnprothese* (*Gehirn* ‘мозок’ + *Prothese* ‘протез’) ‘кишеньковий калькулятор’ [6];

укр.: *яйцетряска* (*яйце* ‘яйцо’ + *тряска* ‘тряска’) ‘дискотека’ [6];

рос.: *газ-квас* ‘п’яна вечірка’; *бомжпакет* ‘дешева їжа швидкого приготування’ [7];

– похідні складні слова:

англ.: *bird-brained* (*bird* ‘птаха’ + *brain* ‘мозок’ + *ed* – суфікс прикметників) ‘неосвічений’; *pea-brained* (*pea* ‘горох’ + *brain* ‘мозок’ + *ed* – суфікс прикметників) ‘неосвічений’ [6];

нім.: *der Kniebeißer* (*Knie* ‘коліно’ + *beißen* (*en*) ‘кусати’ + *er* – суфікс іменників) ‘дитина’; *der Nabelküsser* (*Nabel* ‘пуп’ + *küssen* (*en*) ‘цілувати’ + *er* – суфікс іменників) ‘юнак маленького зросту’ [6];

рос.: всєравняк (все + равно + няк – суфікс іменни-

ків) ‘байдужа людина’; *стопудняк* (*сто* + *пуд* + *няк* – суфікс іменників) ‘звісно’ [7];

– скорочені складні слова:

англ.: *Chi-town* (*Chicago* ‘Чикаго’ + *town* ‘місто’) ‘Чикаго’ [6];

нім.: *B-Boy* (*Breakdance* ‘брейкданс’ + *Boy* ‘хлопець’) ‘хлопець, який танцює брейкданс’ [10]; *A-Saft* (*Apfel* ‘яблуко’ + *Saft* ‘сік’) яблучний сік [6];

укр.: *гон-компанія* (*гон* = *гонник* – 1. вуличний злодій, 2. малоосвічена, груба людина + *компанія* ‘компанія’) весела компанія; *гон-стон* (*гон* = *гонник* + *стон*) вуличне пограбування [5];

рос.: *блатхата* (*блатная* + *хата*) ‘квартира’, ‘будинок’, ‘жиле приміщення, де збираються випивати або тусуватися’; *велмог* (*великий* + *могучий*) ‘російська мова’ – від відомої фрази І.С. Тургенєва «О, великий и могучий русский язык!» [7].

Найбільш поширеними підтипами нейтрального типу основоскладання в англійському та німецькому молодіжному сленгах є прості й похідні складні слова (48% – 90 одиниць і 48% – 90 одиниць в англійській мові та 32% – 27 одиниць і 62% – 53 одиниці в німецькій (див. табл. 1).

Таблиця 1

Молодіжні сленгізми англійської, німецької, української та російської мов, утворені за допомогою нейтрального складання

№	Підтипи нейтральних складних слів	Англ.		Нім.		Укр.		Рос.	
		кільк.	%	кільк.	%	кільк.	%	кільк.	%
1	Прості	90	48	27	32	5	45	6	40
2	Похідні	90	48	53	62.5	–	–	3	20
3	Скорочені	9	4	5	6	6	55	6	40
4	Разом	189	100	85	100	11	100	15	100

Прикладів нейтральних складних молодіжних сленгізмів в українській і російській мовах (11 та 5 сленгових одиниць) менше, ніж в англійському та німецькому молодіжному сленгах (189 та 85 одиниць відповідно) (див. табл. 1). Стосовно нейтральних складних сленгізмів в українській і російській мовах, то в проаналізованому нами матеріалі більш продуктивними виявилися прості та скорочені нейтральні складні слова (45% та 55% в українському сленгу та 40% та 40% в російському) (див. табл. 1).

Б. Морфологічні складні сленгізми – це особливий тип складних слів, утворених шляхом об’єднання двох основ за допомогою єднального голосного або приголосного [1, с. 50].

нім.: *die Schnodderseuche* (*Schnodder* ‘шмарклі’ + *seuche* ‘хвороба’) ‘нежить’; *der Bildungsschuppen* (*Bildung* ‘освіта’ + *Schuppen* ‘сарай’) ‘школа’ [6];

укр.: *спиртометр* (*спирт* + *о* + *метр*) ‘алкоголік, п’яниця’ [6];

рос.: *гамбургероed* (*гамбургер* + *о* + *ed*) – індивід, що живе за американізованим способом життя [7].

В. Синтаксичні складні сленгізми утворюються із сегментів мовлення, які зберігають у своїй структурі численні сліди синтагматичних відносин, типових для мов-

лення (артиклі, прийменники, прислівники). Такий вид складання основ більш типовий для англійської мови, яка є аналітичною [9, с. 24], ніж для таких флективних мов, як німецька, російська й українська. Однак під впливом англійської мови приклади таких сленгізмів стали з’являтися в німецькому й російському молодіжному сленгу.

англ.: *know-how* ‘знання’; *kick-in-the-pants* ‘прикольний, смішний’ [6];

нім.: *der Fünf-Finger-Rabatt* ‘крадіжка’; *die Red-Nose-Time* ‘нежить’ [6];

рос.: *ржунимагу* ‘дуже смішно’; *войнамир* – вислів негативного ставлення до довгого і/або нудного тексту – спотворена назва роману Л. Толстого «Війна і мир» [7].

Г. Деякі лінгвісти вважають одним із видів складання основ подвоєння (reduplication) [11, с. 242]. При подвоєнні нові слова утворюються завдяки редуплікації основи без жодних фонетичних змін або зі зміною голосного чи приголосного в корені.

англ.: *ta-ta* ‘бувай’; *hoighty-toighty* ‘прикольний’ [6];

нім.: *fix-foxi sein* ‘бути щасливим’; *der Neep-Neep* ‘балакучий співрозмовник’ [6];

укр.: *бу-бу* ‘похмілля’; *супер-нупер* ‘найвищий ступінь якості’ [6];

рос.: *прдунь-прдунь* – вигук власного значення не має, вставляється, коли немає чого сказати для створення комічного ефекту [7].

Висновки. Згідно з даними, поданими в таблиці 2, можна зробити такі висновки:

1. В українській і російській мовах нейтральних і синтаксичних складних слів менше порівняно з англійською й німецькою мовами, унаслідок чого цей тип основокладання менш продуктивний у молодіжному сленгу української та російської мов. Невелика кіль-

кість нейтральних і синтаксичних складних слів зумовлена структурними особливостями мов, які успадковуються відповідними молодіжними сленгами.

2. В англійському молодіжному сленгу приклади морфологічних складних сленгізмів нечисленні, оскільки цей тип основокладання не продуктивний в англійській мові, тоді як у німецькому, українському та російському молодіжному сленгах він досить поширений (35%, 58% і 61%, відповідно) (див. таблицю 2).

Таблиця 2

Способи основокладання сленгових одиниць в англійській, німецькій, українській та російській мовах

Способи осново складання	Англ.		Нім.		Укр.		Рос.	
	кільк.	%	кільк.	%	кільк.	%	кільк.	%
Нейтральні складні слова	189	67	85	57	11	12	15	14
Морфологічні складні слова	–	–	53	35	52	58	64	61
Синтаксичні складні слова	45	16,5	5	3	–	–	6	5
Подвоєння	45	16,5	7	5	26	30	22	20
Разом	279	100	150	100	89	100	107	100

3. Крім того, разом із з нейтральними складними сленгізмами (57%), у німецькому молодіжному сленгу лідирують морфологічні складні слова (35%). Цей тип основокладання поширений також в українському й російському молодіжному сленгах (56% та 61%, відповідно) (див. таблицю 2).

4. Особливістю англійського молодіжного сленгу є те, що в ньому не виявлено прикладів морфологічних складних слів. Цей тип основокладання, який набуває дедалі більшого поширення, поданий в основному синтаксичними складними словами (16,5% від загальної кількості проаналізованих сленгізмів) (див. таблицю 2).

5. Відносно продуктивним серед способів основокладання в усіх досліджуваних мовах (крім німецької) виявилося подвоєння основ (див. таблицю 2). Цей спосіб досить поширений при творенні сленгізмів, оскільки утворені за таким принципом складні слова мають оригінальне звучання й можуть створити комічний ефект.

До перспектив дослідження належить вивчення зміни молодіжного сленгу різноструктурних мов у діахронічно-му та синхронічному зрізі тощо.

Література:

1. Бабич Г.Н. Lexicology : A Current Guide. Лексикологія англійського мови : [учебное пособие] / Г.Н. Бабич. – 5-е изд. – М. : ФЛИНТА : Наука, 2010. – 200 с.
2. Валгина Н.С. Современный русский язык : [учебник для филол. спец. вузов] / Н.С. Валгина, Д.Э. Розенталь, М.И. Фомина. – 5-е изд., дораб. – М. : Высшая школа, 1987. – 479 с.
3. Елисеєва В.В. Лексикологія англійського мови / В.В. Елисеєва. – СПб. : СПбГУ, 2003. – 46 с.
4. Иванова В.И. Введение в языкознание: Синтаксис и семантика простого предложения : [учебное пособие] / В.И. Иванова, Е.П. Максимова. – Тверь : Тверской гос. ун-т, 2001. – 68 с.
5. Словник сучасного українського сленгу / упор. Т.М. Кондратюк. – Х. : Фоліо, 2006. – 350 с.
6. Михайлова Н. Молодежный язык Германии / Н. Михайлова, Д. Кипнис, А. Кипнис [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://imwerden.de/pdf/deutsche_jugendsprache.pdf.

7. Словарь молодежного сленга [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://teenslang.su/content/&slang=all>.
8. Ставицька Л. Український жаргон. Словник / Л. Ставицька. – К. : Критика, 2005. – 494 с.
9. Gelderen E.V. A History of the English Language / E.V. Gelderen. – Amsterdam : John Benjamins Publishing, 2006. – 334 p.
10. Jugendkultur Jugendsprache [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://www.eltern.de/schulkind/jugendliche/lexikon-jugendsprache.html>.
11. Norbury J.K.W. Word Formation in the Noun and Adjective / J.K.W. Norbury. – London : Cambridge University Press, 1967. – 131 p.
12. The Online Slang Dictionary (American and English slang) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://onlineslangdictionary.com/>.

Столярчук О. В. Специфические тенденции при образовании молодежных сленгизмов с помощью сложения основ (на примерах английского, немецкого, украинского и русского языков)

Аннотация. В статье исследуется сложение основ как один из способов образования молодежных сленгизмов в английском, немецком, украинском и русском языках. На основе существующих классификаций представлено обобщенную классификацию для анализа сложных слов в английском, немецком, украинском и русском молодежных сленгах.

Ключевые слова: молодежный сленг, сложение основ, сложные слова.

Stoliarchuk O. Specific trends in the formation of youth slang words through word-composition (based on examples from English, German, Ukrainian and Russian)

Summary. This article researches on the word-composition as a way of building youth slang words in English, German, Ukrainian and Russian. On the basis of existing classifications, there has been presented a general classification for analysis of compounds in English, German, Ukrainian and Russian youth slangs.

Key words: youth slang, word-composition, compounds.